

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	241
Land:	Rusland
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat. Rusland: Innenriks- og udenrikspass
Udgivet:	13. maj 2011
Optaget på baggrundsmaterialet:	12. august 2011

Temanotat

Russland: Innenriks- og utenrikspass

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Arbeids- og inkluderingsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2011

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **Russland: Innenriks- og utenrikspass**

SUMMARY

The report concerns rules and procedures for issuance of Russian internal and external passports. It examines the national passport issuing bodies, the documents upon which passports are issued, registration routines and control mechanisms for checking ID information. Finally a brief account is given on corruption in general and on corruption in connection with issuance of documents.

SAMMENDRAG

Notatet tar for seg regler og prosedyrer for utstedelse av innenriks- og utenrikspass i Russland. Nærmere bestemt sies det noe om passutsteder, underlagsdokumenter, registreringsrutiner og hvordan ID-opplysninger kontrolleres. Avslutningsvis sies det noe om korrupsjon generelt og om korrupsjon ved dokumentutstedelse.

INNHold

1. Innledning	5
2. Innenrikspass.....	5
2.1 Utstedelse av innenrikspass	6
2.1.1 Særskilte koder for passmyndigheter	7
2.2 Opplysninger i innenrikspasset.....	8
2.3 Innenrikspass til barn.....	10
2.4 Registreringsrutiner, underlagsdokumenter og kontroll av ID-opplysninger	10
2.4.1 Registre for underlagsdokumenter	11
2.4.2 Registrering av fødsel og familierelasjoner	11
2.4.3 Kontroll av ID-opplysninger	11
2.4.4 Samsvar mellom dokumenter og registre	12
3. Utenrikspass	12
3.1 Utstedelse av utenrikspass	13
3.2 Opplysninger i utenrikspasset.....	14
3.3 Utenrikspass for barn.....	14
3.4 Registreringsrutiner, underlagsdokumenter og kontroll av ID-opplysninger	14
3.4.1 Registrering av utenrikspass	14
3.4.2 Kontroll av ID-opplysninger	14
4. Korrupsjon og forfalskninger	15
4.1 Generelt om korrupsjon i Russland	15
4.2 Generelt om korrupsjon i Nord-Kaukasus	15
4.3 Korrupsjon ved utstedelse av pass	16
4.3.1 Bestikkelser.....	16
4.3.2 Ekte dokumenter med falske opplysninger	17
4.3.3 Falske dokumenter med ekte eller falske opplysninger	18
5. Referanser.....	20

1. INNLEDNING

Rapporten tar for seg generelle regler og prosedyrer for utstedelse av innenriks- og utenrikspass i Russland. Beskrivelsen er basert på hvordan reglene etter loven skal praktiseres, men det må tas høyde for at situasjonen kan være annerledes i virkeligheten, ettersom det gjøres mange unntak fra regelverket og korrupsjon er utbredt. Dette er forhold som bidrar til at de formelle reglene og prosedyrene som er skissert i rapporten ikke alltid vil bli fulgt i praksis.

Rapporten er for det meste basert på informasjon innhentet fra åpne kilder. Noe informasjon er innhentet på en tjenestereise til Nord-Kaukasus i juni 2009.

2. INNENRIKSPASS¹

Alle russiske statsborgere over 14 år som bor på russisk territorium er ved lov forpliktet til å ha innenrikspass. I henhold til *Presidenten i Den russiske føderasjonens dekret 232 av 13. mars 1997*, skal innenrikspass til borgere av Den russiske føderasjonen være det sentrale dokumentet som bekrefter en persons identitet på landets territorium. Ifølge *Forskrift 828 av 8. juli 1997* skal enhver borger av Den russiske føderasjonen som har blitt 14 år og som bor på russisk territorium være i besittelse av et innenrikspass (Dekret 232 1997; Forskrift N. 828 1997).²

I praksis må man alltid ha med seg innenrikspasset, ettersom alle kan bli stoppet i kontroll der politiet ønsker å sjekke om bostedsregistreringen er i orden. I visse sammenhenger, som for eksempel ved veksling av penger, er det tilstrekkelig med utenrikspass som legitimasjonspapir. Utenrikspasset erstatter imidlertid ikke innenrikspasset som et fullverdig ID-dokument. Utenrikspasset gir for eksempel ingen informasjon om en persons bostedsregistrering (Landinfo 2008b, s. 2). Videre brukes innenrikspasset som legitimasjon i en rekke praktiske sammenhenger, som for eksempel ved registrering ved studieinstitusjoner, ved kjøp av fly- og togbilletter, ved innsjekking på hotell, ved bankbesøk, mv. (Koppers, foredrag 16.-17. oktober 2006).

Passet er gyldig fra den dagen innehaveren fyller 14 år til dagen vedkommende fyller 20 år. Det nye passet er deretter gyldig fra 20-årsdagen til 45-årsdagen. Passet må etter fylte 45 år byttes igjen. Passet som er utstedt etter 45 år er gyldig i en ubegrenset periode. Det er obligatorisk å bytte pass ved fylte 20 og 45 år (Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria) 2008, s. 17-18).

¹ Se også Landinfo 2008b om forskjellen på innenrikspass og utenrikspass.

² I Sovjettiden og frem til 1. oktober 1997 var aldersgrensen 16 år for å få innenrikspass (Landinfo 2008b).

2.1 UTSTEDELSE AV INNENRIKSPASS

Rutiner for utstedelse av russiske innenrikspass reguleres av "Administrativ regulering for utstedelse og bytte av innenrikspass" av 7. desember 2009 (FMS 2009).

Innenrikspass utstedes av det russiske innenriksdepartementet (MVD), og nærmere bestemt av de lokale avdelinger ved den føderale migrasjonstjenesten (FMS) (FMS 2009; Lifos 2009, s. 4).³ I henhold til "Administrativ regulering for utstedelse og bytte av innenrikspass" av 7. desember 2009 kan utstedelse og fornyelse av innenrikspass gjøres på stedet der vedkommende er bostedsregistrert, faktisk oppholder seg eller henvender seg til passmyndighetene (FMS 2009).⁴

Søknaden må rettes til FMS på det stedet man er permanent eller midlertidig bostedsregistrert. Dette må skje innen 30 dager etter:

- at man har fylt 14, 20 eller 45 år
- ved tap av pass
- endring av registrert navn, fødselsdato og/eller fødselssted
- kjønnskifte
- passet er ødelagt eller skadet
- påvisning av feil eller unøyaktighet i opplysningene oppgitt i passet (Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria) 2008, s. 19-20; Koppers, foredrag 16-17. oktober 2006).

For å få utstedt et innenrikspass for første gang må personen, i tillegg til selve søknaden, legge frem fødselsattest, to bilder, samt et bevis på at personen er russisk statsborger (FMS 2009, pkt. 34). Fra 2007 ble statsborgerbeviset erstattet av et stempel på fødselsattesten som bekrefter at en person er russisk statsborger. Det er FMS på stedet man er bostedsregistrert som har myndighet til å påføre et slikt stempel (Alinga Consulting Group 2007).⁵ Dersom en person skal bytte pass må vedkommende, i tillegg til selve søknaden, legge ved det utgåtte passet, to bilder og dokumenter som begrunner passbytte (FMS 2009, pkt. 35).

Passet skal utstedes innen ti dager etter at søknaden er levert (FMS 2009). Ifølge FMS i Groznyj vil tiden det tar å utstede innenrikspass kunne bli lengre dersom en person søker fra et annet sted enn der vedkommende er permanent registrert, ettersom opplysningene må sjekkes opp mot registreringsstedet (samtale, juni 2009).

³ FMS overtok utstedelsen av innenriks- og utenrikspass 1. januar 2006. Før dette var det passavdelingen i politiet som hadde denne oppgaven (Landinfo 2008b, s. 2).

⁴ Før desember 2006 måtte en person med fast bostedsregistrering oppsøke FMS på dette stedet for å få utstedt eller fornyet innenrikspass. Personer uten slik fast bostedsregistrering kunne søke på det stedet man faktisk bodde. Etter desember 2006 kan man få utstedt/fornytt innenrikspass på det stedet man faktisk bor, uavhengig av om man er permanent bostedsregistrert der eller ikke (Landinfo 2008b, s. 2).

⁵ Lov om statsborgerskap trådte i kraft 31. mai 2002. Fra og med år 2002 måtte barn få et bevis (вкладыш - *vkładysz*) på statsborgerskap (tidligere var det tilstrekkelig at barnet hadde fødselsattest og ble bostedsregistrert). Fra og med 2002 måtte statsborgerbeviset fremlegges når opplysninger om barnet skulle innføres i foreldrenes utenrikspass, ved søknad om utenrikspass for barnet og ved søknad om innenrikspasset for barnet ved 14 års alder. I februar 2007 ble dette statsborgerbeviset erstattet med et stempel på fødselsattesten (de statsborgerbevis som er utstedt før februar 2007 er gyldige) (Alinga Consulting Group 2007).

Frem til et nytt pass blir ferdig, får vedkommende utstedt et midlertidig identitetsdokument, Форма N. 2П (Forma No. 2P), som ikke er gyldig i mer enn to måneder (Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria) 2008). Det midlertidige identitetsdokumentet inneholder bilde, navn, fødselsdato, fødested, bostedsadresse, betegnelse på hvilken myndighet som har utstedt dokumentet og informasjon om hvor lenge dokumentet er gyldig. Det fremgår imidlertid ikke når dokumentet ble utstedt (diplomatkilde, e-post november 2009). Dokumentet er et løst ark (samtale med FMS, juni 2009). Dette midlertidige dokumentet må returneres ved avhenting av det nye innenrikspasset (Lifos 2009, s. 5).

Ved søknad om eller bytte av innenrikspass må russiske borgere i henhold til loven personlig henvende seg til passmyndighetene og levere en søknad. Personen som søker pass må også selv hente det og kvittere for mottak (FMS 2009 pkt 34, 53; Lifos 2009, s. 4). Russlands Høyesterett har ved sin beslutning av 8. september 2009 bekreftet at russiske borgere må møte personlig hos passmyndighetene i Russland, både ved søknad og ved henting av innenrikspass (diplomatkilde, e-post oktober 2009). Ved henting må vedkommende undertegne det nye passet på s. 2, samt undertegne og kvittere på søknadspapirene med datoen for når han/hun mottok passet (FMS 2009, pkt. 53). Ifølge polske immigrasjonsmyndigheter er det i noen få, helt eksepsjonelle tilfeller mulig at noen andre enn søkeren selv kan levere søknadspapirene. En slik avgjørelse tas av de passutstedende myndighetene (e-post oktober 2008).

Russiske statsborgere får ikke utstedt innenrikspass ved russiske ambassader eller konsulater i utlandet. Det er kun lokale myndigheter i Russland som har myndighet til å utstede disse dokumentene, og en person som befinner seg i utlandet må henvende seg til disse ved personlig oppmøte. Dersom en person ikke er bostedsregistrert i Russland, må vedkommende først registrere seg midlertidig og deretter søke pass (Landinfo 2009).

2.1.1 Særskilte koder for passmyndigheter

Utstedelsessted angis i form av en sekssifret kode: XXX-XXX. Ifølge informasjon på nettstedet Institute of Economic Security (*Prognoz Finansovyykh Riskov* (PFR)), har hver region/føderasjonssubjekt sine egne koder for de passmyndigheter som utsteder innenrikspass og som oppdaterer opplysninger i passet. De første tre sifrene⁶ viser region og avdeling ved passmyndighetene, og de tre siste viser underavdeling/kontor (PFR u.å.).

I tabellene nedenfor er det listet opp koder for passmyndigheter i utvalgte områder i Russland det er kjent at det kommer russiske borgere fra.⁷

⁶ De to første sifrene viser fylke, republikk eller kraj. For eksempel har Tsjetsjenia kode 20, derav kode 20x-xxx.

⁷ Det bør være et visst forbehold hva gjelder disse kodene da Landinfo er kjent med at det kan brukes andre koder enn de som er listet opp. Som eksempel har Landinfo fått opplyst at også kode 050-xxx blir brukt for innenrikspass utstedt av myndighetene i Dagestan.

Russland

Moskva fylke/Moskva by	Leningrad fylke/St. Petersburg by	Murmansk fylke	Arkangelsk fylke	Nenets autonome distrikt
501-001 - 501-002 / 771-001-771-002	471-001 / 781-001 - 781-002	511-001	291-001	831-001
502-001 - 502-074 / 772-001 - 772-107	472-001 - 472-019 / 782-001 - 782-085	512-001 - 512-021	292-001 – 292-031	832-001
503-001 - 503-140 / 773-001 - 773-054	473-001 - 473-036 / 783-001	513-001 - 513-003	293-001	833-001

Nord-Kaukasus

Dagestan	Ingusjetia	Tsjetsjenia	Nord-Ossetia
051-001	061-001	201-001	151-001
052-001 - 052-053	062-001 - 062-006	202-000 ⁸	152-001 - 152-012
053-001 - 053-009	063-001	203-000	153-001

Opplysninger som fremgår på andre sider i passet, for eksempel opplysninger om inngått ekteskap, inneholder innstempelt kode for den avdeling ved passmyndighetene som har innført opplysningene i passet (diplomatkilde, e-post oktober 2009).

2.2 OPPLYSNINGER I INNENRIKSPASSET

Innenrikspassnummeret består av ti siffer og er tredelt. Første del av nummeret, to siffer, er passformularserienummer som viser i hvilken region/føderasjonssubjekt i Russland passet er utstedt. Pass utstedt i Moskva by har passformularserienummer 45, Moskva fylke 46, St. Petersburg by 40, Leningrad fylke 41, Murmansk 47, Arkangelsk 11, Tsjetsjenia 96, Ingusjetia 26 og Dagestan 82 (PFR u.å, pkt. 8). Den andre delen av nummeret, to siffer, viser hvilket år selve passformularet ble produsert. Den tredje delen av passet består av seks siffer, som er et løpenummer. Eksempelvis vil innenrikspassnummer 96 02 XXXXXX vise at passet er utstedt i Tsjetsjenia, og at passformularet ble produsert i 2002 (diplomatkilde, e-post 2009).

I tillegg til vanlige opplysninger om personalia, inneholder innenrikspasset informasjon om fødested, sivilstatus, barn, militærtjeneste, utstedelse av utenrikspass og informasjon om permanent bostedsregistrering, altså om hvor personen er fast bostedsregistrert.

Permanent bostedsregistrering stemples inn i innenrikspasset på sider med teksten *Mesta zjitelstva* (Места жительства) av de ansvarlige myndigheter (Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior

⁸ Listen oppgir ikke hvor mange forskjellige underavdelinger det finnes i Tsjetsjenia, men ifølge diplomatiske kilders opplysninger brukes det i innenrikspass utstedt i Tsjetsjenia for eksempel følgende koder: 202-007 (ROVD Zavodskij rajon, Groznyj), 202-017 (Atsjkoj-Martan).

(Austria) 2008, s. 21). Midlertidig bostedsregistrering blir ikke stemplet inn i innenrikspasset, men fremgår av et løst ark som refererer til innenrikspasset. Derimot blir avregistrering av permanent bostedsregistrering stemplet inn i innenrikspasset. En person må være avregistrert for å kunne få ny permanent bostedsregistrering. Når en person får et nytt innenrikspass, er det bare datoen for siste bostedsregistrering som fremgår av det nye innenrikspasset. Tidligere registreringer og avregistreringer blir ikke ført inn i det nye innenrikspasset (Landinfo 2008b, s. 2).

Sivilstatus skal fremgå på sider med teksten *Semejnoe polozenie* (Семейное положение), og omfatter både registrering og opphør av ekteskap (i form av stempel). Ved utstedelse av nytt innenrikspass skal ikke stempel for registrert ekteskap påføres dersom ektefellen er død eller ekteskapet har opphørt eller er erklært ugyldig (FMS 2009, pkt. 47). På sider med tittelen *Voinskaja objazannost'* (Воинская обязанность) skal det ved fylte 18 år stemples inn om en har avtjent militærtjeneste eller ikke av de militære myndighetene. Eksempelvis kan det registreres i passet at en person som har fylt 18 år er stridsdyktig, men ikke har avtjent militærtjeneste enda.

Dersom en person har fått utstedt innenrikspass og/eller utenrikspass på et tidligere tidspunkt, skal dette fremgå i form av stempel.⁹ Stemplene for utstedt innenrikspass og utenrikspass er ulike. På stemplene for tidligere utstedt innenrikspass står det *Svedenija o ranee vydannom pasporte* (Сведения о ранее выданном паспорте – “Opplysninger om tidligere utstedt pass”). Det tidligere passets passformularserienummer skal fremgå av stempelet *Serija ---- No.-----* (Серия ---- No.-----). Det er som nevnt de to første sifrene i dette nummeret som viser hvilken passmyndighet i Russland som utstedte passet (for mer informasjon om passformularserienummer og oversikt over koder, se del 2.2). Videre skal stempelet inneholde navnet på utstedelsesstedet av det tidligere passet. Utstedelsesdato på det tidligere passet fremgår også av stempelet *Data vydatsji* (Дата выдачи). På siste linje i stempelet, ved siden av underskriften, står en kode for den passmyndighet som har innført stempelet, for eksempel 202-007 (se del 2.1.1 for oversikt over koder for utstedermyndighet) (diplomatkilde, e-post oktober 2009).

Stempel for utstedt utenrikspass har tittel *Vydan pasport* (Выдан паспорт – “Utstedt pass”). Passets serienummer skal fremgå av stempelet, *Serija -- No.-----* (Серия -- No.-----). Serienummeret i russiske utenrikspass består av ni siffer – først to siffer, dette syv siffer. Videre fremgår utstedelsesdatoen for utenrikspasset *ot* (от) XX.XX.XXXX, og en kode for hvor passet er utstedt, for eksempel УФМС No. 174 (UFMS = forkortelse for passmyndighet, 174 = passmyndighetsnummer som viser hvilken myndighet som har utstedt passet) (diplomatkilde, e-post oktober 2009).

Etnisitet fremgikk av de gamle sovjetiske innenrikspassene, men fremgår ikke av dagens innenrikspass (Koppers, foredrag 16-17. oktober 2006).

⁹ I henhold til Landinfos kunnskap kan praksisen om å føre inn utstedte innenrikspass og utenrikspass på denne siden variere. Det er også uklart hvorvidt alle tidligere utstedte innenrikspass og/eller utenrikspass føres inn på denne siden.

2.3 INNENRIKSPASS TIL BARN

Innenrikspass utstedes ikke til personer under 14 år. Barn under 14 år føres inn i foreldrenes innenrikspass. Fødselsattest for barnet må fremlegges, i tillegg til en bekreftelse på russisk statsborgerskap (Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria) 2008, s. 21). I henhold til punkt 47.4 i FMS' administrative regulering for utstedelse av innenrikspass skal påtegning av barn i foreldrenes innenrikspass bekreftes med underskrift av den ansatte i FMS som har utført påtegningen samt med den aktuelle underavdelingens stempel (FMS 2009). I praksis er det ikke sjelden at påtegningen om at passinnehaver har barn mangler stempel og underskrift (Norges ambassade i Russland 2010a).

Det synes ikke å være en fastsatt frist for når foreldrene må ha registrert barna inn i sine innenrikspass. Det er imidlertid ofte viktig for foreldre å få bostedsregistrert barna sine raskt.¹⁰ Helse- og sosialtjenester er som regel knyttet til bostedsregistrering. I slike situasjoner blir dokumentasjon på barnet etterspurt og kontrollert. Foreldre skal legge frem barnets fødselsattest og eget innenrikspass med opplysninger om barnet, i tillegg til opplysninger om registrert adresse. Men også her kan det se ut som praksis varierer. Det finnes tilfeller der foreldrene ikke har fått barna skrevet inn i innenrikspasset, og at det er tilstrekkelig ved helsetjenester at barnas fødselsattest (hvor opplysninger om foreldrene inngår) og foreldrenes innenrikspass fremvises (Norges ambassade i Russland 2010a).

2.4 REGISTRERINGSRUTINER, UNDERLAGSDOKUMENTER OG KONTROLL AV ID-OPPLYSNINGER

Ifølge den administrative reguleringen for utstedelse av innenrikspass (FMS 2009, pkt. 107 til 109) registreres informasjon om utstedte pass/fornyede pass i elektroniske register/databaser. Lokale avdelinger av FMS registrerer utstedte/fornyede innenrikspass i databasen "ARM Territoria". Fra denne databasen avgis det daglig automatisk informasjon om utstedte pass til en regional database. Informasjon fra den regionale databasen avgis daglig til de føderale databasene for utstedte innenrikspass; "AC Russisk pass" og "Pass senter".

Det kan i tillegg nevnes at gyldigheten av russiske innenrikspass kan kontrolleres via FMS' nettsider.¹¹ Ifølge FMS' nettsider oppdateres denne basen hver uke. Det er kun opplysninger om hvorvidt passet finnes blant utstedte pass og gyldigheten av pass som fås ved hjelp av denne tjenesten. Man søker ikke på navn eller adresse, kun ved hjelp av passnummeret (Lifos 2009, s. 5).¹²

¹⁰ Barn skal etter loven være bostedsregistrert på foreldrenes adresse. Det er imidlertid uklart når barnet senest skal være bostedsregistrert. Ifølge en muntlig kilde i FMS skal barnet bostedsregistreres senest ett år etter fødselen. En del kilder opplyser at sen bostedsregistrering av barn kan medføre bøter i henhold til Lov om administrative overtredelser art 19.5 (Norges ambassade i Russland 2010).

¹¹ Nettdressen er <http://services.fms.gov.ru/info-service.htm?sid=2000> (kun på russisk).

¹² En bør imidlertid være oppmerksom på at det å oppgi et passnummer, som er direkte koplet til en persons identitet, kan innebære at personens identitet avsløres.

2.4.1 Registre for underlagsdokumenter

Russland er et gjennomregulert samfunn og det finnes register for de aller fleste typer offentlige dokumenter. Det er det russiske folkeregisteret ZAGS¹³ (ЗАГС) som registrerer alle opplysninger om en persons sivile status, som fødsel, død, ekteskap, adopsjon, farskap og navneendring (Landinfo 2009). ZAGS utsteder blant annet fødsels-, ekteskaps- og dødsattester, og registrerer opplysningene i et felles datasystem ved navn "MAIS ZAGS". Systemet brukes av ZAGS-organer på alle nivåer, lokalt og sentralt (Insoft u.å).

2.4.2 Registrering av fødsel og familierelasjoner

Ved fødsel utstedes et fødselsbevis *Spravka o rozhdenii* (справка о рождении) som er gyldig i én måned. På bakgrunn av dette beviset utsteder det russiske folkeregisteret en fødselsattest. Ifølge den føderale loven om sivile handlinger av 22. november 1997 skal fødsel meddeles Folkeregisteret senest én måned etter fødselen. For å få barnets fødsel registrert må det legges ved fødselsbevis fra sykehus, foreldrenes innenrikspass og vigselsattest (dersom man har det) (Norges ambassade i Russland 2010a).

Ifølge den ovennevnte loven er det anledning til å senregistrere fødsel av et barn på bakgrunn av søknad fra foreldre. Samme dokumentasjon som ved "vanlig" registrering av fødsel må legges frem. Dersom ikke slik dokumentasjon kan legges frem blir fødsel registrert på bakgrunn av en domstolsavgjørelse (Norges ambassade i Russland 2010a).

Ifølge den føderale loven om sivile handlinger skal dødsfall meldes til ZAGS senest tre dager etter død har inntruffet. ZAGS registrerer dødsfallet og utsteder dødsattest på bakgrunn av bekreftelse utstedt av en lege eller medisinsk institusjon. ZAGS registrerer navn, fødselsdato og fødested, siste bostedsregistrerte adresse, statsborgerskap, dato for dødsfall og sted for dødsfall (Norges ambassade i Russland 2010b).

2.4.3 Kontroll av ID-opplysninger

I henhold til FMS' administrativ regulering for utstedelse av innenrikspass skal dokumenter som leveres sammen med søknad om innenrikspass kontrolleres og sjekkes av avdelingslederen i den aktuelle avdelingen i FMS. I tillegg til at det skal foretas en visuell kontroll med dokumentene som vedlegges søknaden, skal opplysningene i søknaden sjekkes med aktuelle informasjons-, adresse- og etterforskningsregistre. Dersom det på bakgrunn av en slik sjekk fremkommer at personen er etterlyst, skal FMS varsle aktuelle organer innenfor Innenriksministeriet (herunder politiet) (FMS 2009). Informasjon om i hvilken grad slik kontroll også gjennomføres i praksis er lite tilgjengelig. Det er imidlertid kjent at i forbindelse med bytte fra sovjetiske til nye russiske innenrikspass, avslørte politiet 77 000 ettersøkte personer (Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria) 2008, s. 23-24).

¹³ Записи актов гражданского состояния

2.4.4 Samsvar mellom dokumenter og registre

På bakgrunn av generell kunnskap om forholdene i Russland er det grunn til å tro at landets dokumenter og registre stort sett er i samsvar.

Landinfo er imidlertid kjent med at registrene/arkivene i deler av Tsjetsjenia ble ødelagt under den første tsjetsjenske krigen (1994-96), under mellomkrigstiden (1996-99) eller den andre tsjetsjenske krigen (1999-2000).¹⁴ Dette omfattet registrene for alle typer dokumenter som pass, diplomer, ekteskapsattester, dødsattester, mv. I mai-juni 2000 begynte man i Tsjetsjenia prosessen med å bytte inn gamle sovjetiske innenrikspass med nye russiske innenrikspass, samt å utstede innenrikspass til personer som ikke hadde det fra før. Samtidig opprettet man en ny database for registrering av pass. Dersom man av en eller annen grunn ikke tidligere har fått byttet inn sitt gamle sovjetiske innenrikspass og prøver å gjøre det i dag, kan man, ifølge en representant for Memorial i Ingusjetia som kjenner forholdene i Tsjetsjenia godt (e-post, september 2010), få problemer med å dokumentere at man bodde i Russland på 1990- tallet eller tidligere. Databasen for innenrikspass utstedt i Tsjetsjenia etter 2000 er imidlertid oppdatert i den forstand at den inneholder det den skal av informasjon om personer som har fått utstedt innenrikspass i Tsjetsjenia etter 2000.

3. UTENRIKSPASS¹⁵

Utenrikspasset er det dokumentet som bekrefter en russisk borgers identitet i utlandet. I sovjettiden var det bare noen få personer som hadde utenrikspass, fordi det knapt var mulig å reise til utlandet. Selv om mobiliteten i dag er større, og flere skaffer seg pass, er det likevel mange russere som ikke er i besittelse av utenrikspass. De fleste skaffer seg det først når man skal foreta en utenlandsreise (Mila 2005, s. 5).

Det er to ulike typer utenrikspass i omløp i Russland; biometriske og ikke-biometriske. Russiske passmyndigheter begynte i januar 2006 å utstede biometriske utenrikspass. I henhold til Føderal Lov N 337-FZ av 21. desember 2009 ble gyldighetstid for de biometriske passene endret fra fem år til ti år. Denne endringen trådte i kraft fra og med 1. mars 2010 (Føderal Lov N 337-FZ 2009). Russiske passmyndigheter stoppet samtidig utstedelsen av biometriske pass med fem års gyldighetstid. De biometriske passene med fem års gyldighetstid kan imidlertid brukes til gyldighetstiden går ut. Fra samme tidspunkt (1. mars 2010) fikk de biometriske passene 46 sider, mens de tidligere hadde 36 (FMS 2010; FMS u.å.).

De gamle utenrikspassene uten biometriske opplysninger brukes fremdeles, og russiske borgere kan ved søknad om pass velge om de vil ha biometrisk eller vanlig pass (FMS u.å.).

¹⁴ I Groznyj ble arkivene for pass og bostedsregistrering helt ødelagt. Andre arkiver ble delvis ødelagt. I nordlige deler av Tsjetsjenia, i grenseområdene til Stavropolområdet, (Shelkovskoj-, Nadteretsjnij-, og Naurskijdistriktene), var det ikke krigføring og følgelig ble arkivene her bevart (representant for Memorial i Ingusjetia, e-post september 2010).

¹⁵ Se også Landinfo 2008a og 2008b.

Ifølge loven er prisen for biometriske pass 2500 rubler (570 nkr), barn under 14 år betaler 1200 rubler (270 nkr). Utenrikspass uten biometriske opplysninger koster 1000 rubler (230 nkr), barn under 14 år betaler 300 rubler (70 nkr) (se del 4.3.1 for mer informasjon om priser for pass) (FMS 2010a)¹⁶.

3.1 UTSTEDELSE AV UTENRIKSPASS

Rutiner for utstedelse av russiske utenrikspass fremgår av ”Administrativ regulering for utstedelse av utenrikspass for borgere av Russland” av 16. mars 2010 (FMS 2010b).

Søknad om utenrikspass rettes til det russiske innenriksdepartementet (MVD), og nærmere bestemt til lokale avdelinger ved FMS. Det er også her man får passet utstedt. Det generelle utgangspunktet er at man skal søke om utenrikspass på stedet man er bostedsregistrert. Dersom en person ikke er bostedsregistrert noe sted, eller midlertidig bor et annet sted, kan han/hun søke om pass på stedet vedkommende faktisk bor (Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria) 2008, s. 31; FMS 2010b pkt. 30).

Dersom det søkes om utenrikspass (biometriske og ikke-biometriske) på stedet man er bostedsregistrert, skal behandlingstiden ifølge FMS ikke overskride én måned (Ibragimov 2010). Dersom det søkes om utenrikspass på stedet man bor, men ikke er bostedsregistrert, vil behandlingstiden bli lengre (Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria) 2008, s. 35-36). Det tar i praksis ofte lengre tid å få utstedt et utenrikspass enn det loven foreskriver (se del 4.3.1).

Søknader om utenrikspass må ifølge loven fremmes personlig. Personen som søker om utenrikspass er ifølge loven forpliktet til å hente passet personlig (FMS 2010b pkt. 82). Ved henting av passet skal informasjon om utstedelse av utenrikspasset stemples inn i vedkommendes innenrikspass (se del 2.2). I tillegg informerer de aktuelle avdelingene/myndighetene som utsteder utenrikspass de aktuelle avdelingene som utsteder innenrikspass (også FMS), om at det har blitt utstedt utenrikspass til personen (FMS 2010b pkt. 84-85).

Ifølge polske immigrasjonsmyndigheter er det i henhold til loven ingen unntak fra regelen om personlig oppmøte for å levere søknaden og hente passet. Tidligere var det mulig å benytte en representant med fullmakt, men rutinene for utstedelse av utenrikspass har blitt strengere. Polske immigrasjonsmyndigheter er imidlertid kjent med tilfeller der slektninger har hentet pass for hverandre, slik at det i praksis gjøres unntak fra loven (e-post, oktober 2009).

For å få utstedt utenrikspass (både biometriske og ikke-biometriske) må det legges frem russisk innenrikspass og bilder. Videre må det legges frem fødselsattest på barn under 14 år, og bekreftelse på at disse er russiske statsborgere ettersom disse ikke er i besittelse av innenrikspass. I tillegg må det legges ved kvittering på at avgift for utenrikspass er betalt. Menn mellom 18 og 27 år må legge frem attest fra lokale militære myndigheter, eller bevis på fullført militærtjeneste (FMS u.å.). Ifølge russisk lov skal utenrikspass ikke utstedes til personer som har blitt innkalt til

¹⁶ Valutakursen er fra 9. september 2010.

militærtjeneste eller som har påbegynt, men ikke gjort ferdig militærtjenesten (diplomatkilde, e-post april 2010).

Man kan også få utstedt utenrikspass ved Russlands utenriksstasjoner.

3.2 OPPLYSNINGER I UTENRIKSPASSET

Utenrikspass inneholder omtrent de samme opplysningene som et norsk pass: navn, statsborgerskap, kjønn, fødselsdato, fødested, utstedelsesdato, gyldighetsperiode, og utstedelsesmyndighet, men ikke noe tilsvarende norsk personnummer (Lifos 2009, s. 5-6).

3.3 UTENRIKSPASS FOR BARN

Barn under 18 år kan få utenrikspass etter skriftlig søknad fra foreldre/verge. Dersom en av foreldrene ikke samtykker til pass, må vedkommende sende inn en erklæring hvor det fremgår at han/hun ikke samtykker. Det er da opp til domstolene å ta stilling til om barnet likevel skal få utstedt pass. Barn under 14 år kan skrives inn i foreldrenes pass (Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria) 2008, s. 32; Landinfo 2008a, s. 2).

3.4 REGISTRERINGSRUTINER, UNDERLAGSDOKUMENTER OG KONTROLL AV ID-OPPLYSNINGER

3.4.1 Registrering av utenrikspass

I henhold til den administrative reguleringen for utstedelse av utenrikspass avgis informasjon om utstedte utenrikspass ved lokale FMS-avdelinger til datasystemet "AC Russiske pass". Dette skal gjøres ukentlig (FMS 2010b). Landinfo kan ikke bekrefte om dette registeret er identisk med det føderale registeret for utstedte innenrikspass, som har identisk navn (se del 2.4).

3.4.2 Kontroll av ID-opplysninger

Som for utstedelse av innenrikspass kan og skal russiske myndigheter sjekke alle relevante registre ved utstedelse av utenrikspass. Ved mottatt søknad om utenrikspass, sjekker FMS at søknaden er riktig fylt ut. Det foretas videre en kontroll av dokumentet som inneholder opplysninger om vedkommendes identitet (innenrikspasset). Det sjekkes også om pass allerede har blitt utstedt til personen. Identiteten til personen som søker om pass verifiseres i samarbeid med FSB på stedet der personen er permanent bostedsregistrert. Dersom innenrikspasset til personen som søker utenrikspass ikke inneholder stempel om tidligere utstedt utenrikspass, sjekkes det med FSB at personen ikke har fått utstedt annet utenrikspass tidligere eller om eventuell(e) tidligere søknad(er) om utenrikspass. Dersom det ikke foreligger forhold som tilsier at pass ikke skal utstedes, sender FSB klarsignal til FMS (Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria) 2008, s. 33-34).

Informasjon om hvorvidt slike kontrollrutiner følges i praksis er lite tilgjengelig.

Grunner til å nekte en person utenrikspass (og til å forlate Den russiske føderasjonen) er i henhold til loven at personen er innkalt til militærtjeneste, at det foreligger mistanke om at personen har begått en kriminell handling, at personen har begått en

kriminell handling, at personen har ikke sonet dom, eller at personen har gitt falske opplysninger i søknad om utenrikspass (Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria) 2008, s. 35).

4. KORRUPSJON OG FORFALSKNINGER

4.1 GENERELT OM KORRUPSJON I RUSSLAND

Korrupsjon er et alvorlig problem i Russland, og gjennomsyrrer alle samfunnsområder og samfunnslag. På Transparency Internationals korrupsjonsindeks for 2008 havnet Russland på 147. plass av totalt 180 stater. På en meningsmåling gjennomført i september 2008, svarte 74 % av russerne at nivået på korrupsjon var *høyt* eller *veldig høyt*. De områdene hvor korrupsjonen ble ansett å være høyest var innenfor trafikkpolitiet, politiet og i den kommunale sektor. Andre undersøkelser foretatt på omtrent samme tidspunkt viste at 29 % av russerne og 56 % av de som jobber innenfor forretningslivet, hadde erfart korrupsjon (Transparency International 2009).

Russiske myndigheter er åpne om at korrupsjon er et stort problem for landet. Kort tid etter at han ble innsatt som president, erklærte Dmitrij Medvedev anti-korrupsjonsarbeid som et område han ville prioritere høyt. I juli 2008 undertegnet han *National Anti-corruption Plan (NAP)*. I henhold til meningsmålingen som det er vist til i avsnittet over, mente 43 % at myndighetenes antikorrupsjonsarbeid i 2008 ikke var særlig effektivt (Transparency International 2009).

Ifølge Landinfos kunnskap om situasjonen i Russland er det å betale bestikkelser i det russiske samfunnet relativt vanlig. Russland er et land med tungt byråkrati og kontakt med myndighetene kan ta lang tid. Ved å betale bestikkelser kan man korte ned saksbehandlingstiden. I andre tilfeller må man betale bestikkelser for å få noe man faktisk har rett til. Det er ikke uvanlig at man innenfor helsevesenet betaler for å få behandling, til tross for at russiske borgere skal være helseforsikret. Mange betaler også "ekstra" for å få bedre behandling. Russere ser ikke nødvendigvis på dette som bestikkelser, men som et "tilskudd" til underbetalte leger.

4.2 GENERELT OM KORRUPSJON I NORD-KAUKASUS

Mye tyder på at korrupsjon er mer utbredt i Nord-Kaukasus enn i andre deler av Den russiske føderasjonen. Memorial (2009) skriver at korrupsjon i Nord-Kaukasus er høy, også sammenlignet med andre deler av Russland. Nyhetsstedet RIA Novosti viste i august 2009 til president Medvedevs uttalelse om at korrupsjon er mer vanlig i Nord-Kaukasus enn i andre deler av Russland, og at korrupsjon gjennomsyrrer alle myndighetsinstanser. Medvedev kritiserte spesielt underslag av budsjett penger i Nord-Kaukasus (diplomatkilde, e-post november 2009).

Nyhetsbyrået Caucasus Times gjennomførte i januar-mai 2009 en spørreundersøkelse i forskjellige deler av Nord-Kaukasus. Ifølge Caucasus Times var innbyggerne i Tsjetsjenia og Ingusjetia mer engstelige for å besvare spørsmålene enn de spurte i de andre nordkaukasiske regionene, og mange nektet å delta i

undersøkelsen. På denne meningsmålingen svarer 83 % av innbyggerne i Tsjetsjenia og 69 % av innbyggerne i Ingusjetia at de personlig har blitt utsatt for korrupsjon, spesielt i områder som utdannelse, helsevesen og justismyndigheter. 45 % i Tsjetsjenia og 59 % i Ingusjetia oppga lokale myndigheter som mest preget av korrupsjon (Caucasus Times 2009).

Moscow Helsinki Groups ekspert på Nord-Kaukasus, Aslambek Apaev, opplyser at korrupsjon gjennomsyrrer alle områder i Tsjetsjenia. Som eksempel viser han til ordningen for kompensasjon for ødelagt eiendom i forbindelse med krigene i Tsjetsjenia. De som har rett til kompensasjon må betale minst 30 % av beløpet i bestikkelser til myndighetene. De som ikke betaler, risikerer å ikke få utbetalt kompensasjonen (Ivanov 2009).

4.3 KORRUPSJON VED UTSTEDELSE AV PASS

Det er etter det Landinfo kjenner til relativt vanlig å betale bestikkelser i forbindelse med utstedelse av dokumenter i Russland. Som et eksempel siterte nyhetsstedet Regnum i 2009 en spørreundersøkelse der 16 % opplyste å ha kjøpt førerkortene sine. Det er for øvrig kjent at byråer selger ulike type dokumenter, herunder innenriks- og utenrikspass, eller bostedsregistrering. Dette annonseres det åpent for blant annet på metroen i Moskva og i russiske aviser.

4.3.1 Bestikkelser

Det å omgå regelverket for utstedelse av pass ved å betale bestikkelser til offentlig ansatte eller til personer som står i ledtog med offentlig ansatte fremstår som relativt utbredt. Et eksempel på dette er at mange russere får utstedt pass via et mellomledd. Dette innebærer at et firma tar hånd om søknadsprosessen, dvs. alt fra å fylle ut og levere søknadspapirer til avhenting av passet. En del reisebyråer yter blant annet slike tjenester. Disse firmaene har antageligvis kontakt med passmyndighetene, som muligens tar seg betalt for å utstede pass til personer uten at søkeren møter opp personlig. Årsaken til at mange skaffer seg pass på denne måten er for å spare tid (diplomatkilde 2010a).¹⁷

FMS har selv offentlig innrømmet at korrupsjon forekommer blant deres ansatte og at dette er noe de ønsker å bekjempe (diplomatkilde 2010a). Ifølge FMS ble det ved utarbeidelse av et antikorrupsjonsprogram i samarbeid med Innenriksdepartementet og FSB, kartlagt hovedårsaker for korrupsjon i FMS' regionale avdelinger. FMS anser firmaene som brukes som "mellommenn" mellom pass søker og FMS (altså angivelig korrupte ansatte ved FMS' regionale organer) ved utstedelse av dokumenter, som den primære faktoren for korrupsjon i sin virksomhet (FMS 2008).

Ifølge flere kilder fra Nord-Kaukasus er det vanlig at de som søker pass må betale mer enn det offisielle passgebyret for å få pass utstedt. Behandlingstiden for å få pass er som regel mye lenger enn det som er forskrevet i loven, og ved å betale bestikkelser kan man få passet utstedt på kortere tid (diplomatkilde 2010a; representant for russisk menneskerettighetsorganisasjon (a), møte 2010). I en artikkel på nyhetsstedet Kavkaz-uzel (Ibragimov 2010) hevder en del innbyggere i

¹⁷ Ifølge regelverket krever passmyndighetene personlig fremmøte både ved søknad og avhenting av pass, jf. del 2.1 og 3.1.

Tsjetsjenia at det er problematisk å få utstedt utenrikspass, også de ikke-biometriske. De opplyser at de må betale mer enn det offisielle gebyret. For et ikke-biometrisk utenrikspass må de betale 4000 rubler i stedet for det offisielle passgebyret på 1000 rubler, og likevel kan det ta opp til to måneder å få passet utstedt. Av samme artikkel fremgår det at dersom man betaler 300 amerikanske dollar, i tillegg til det offisielle passgebyret på 1000 rubler, kan man få passet utstedt i løpet av en uke.

En representant for en russisk menneskerettighetsorganisasjon (a) (møte, mars 2010), som kjenner forholdene i Nord-Kaukasus godt, hevder det er fullt mulig for personer å ordne innenrikspass til en person som befinner seg i utlandet, for på denne måten å omgå regelverket med personlig oppmøte ved passutstedelse. Mange har slektninger og bekjente som jobber i FMS som hjelper til. Men selv uten kontakter i FMS er dette mulig, så lenge man kan betale tilstrekkelig.

Etter Beslan-tragedien i september 2004 viste etterforskning at Nord-Ossetias passmyndigheter i løpet av ett år hadde solgt ca. 7000 pass for 1500-2000 amerikanske dollar stykket. En del av disse passene var blitt solgt til opprørere. En journalist rapporterte etter Beslan at opprørerne sa at de kunne passere alle grenser, og at de mente at deres viktigste våpen er korrupsjon i det russiske politiet og hæren (diplomatkilde, e-post november 2009).

Kilder som Landinfo har snakket med, som kjenner forholdene i Nord-Kaukasus godt, er ikke helt samstemte i forhold til om ansatte i FMS i Tsjetsjenia vil utstede pass til opprørere mot bestikkelser. En representant for en russisk menneskerettighetsorganisasjon (a) (møte, mars 2010) mener at dersom en ansatt i FMS utsteder pass til en etterlyst opprører, vil dette være å anse som å ha gitt bistand til opprørere. Dette ønsker man ikke å risikere. En annen representant for en russisk menneskerettighetsorganisasjon (b) (møte, august 2010) mente på sin side at det er mulig for personer som er etterlyst for opprørvirksomhet å få pass utstedt, enten med falske eller ekte personopplysninger, ved å betale til venner eller slektninger i FMS. Kilden nevner et konkret eksempel der en ansatt ved et av FMS' lokalkontor i Tsjetsjenia ble pågrepet for å ha utstedt pass til en etterlyst kvinnelig opprører som ble pågrepet i Moskva. Som svar på spørsmål om ikke FMS ansatte er redde for å bli tatt, svarte representanten at det er de nok, men at de gjør det likevel på grunn av pengene.

4.3.2 Ekte dokumenter med falske opplysninger

I henhold til Landinfos kjennskap til situasjonen i Russland er det mulig å få utstedt ekte innenriks- og utenrikspass der innholdet ikke er i samsvar med landets registre; altså ekte dokumenter med falske opplysninger. Omfanget av dette er det imidlertid vanskelig å si noe klart og entydig om.

Ifølge en kilde fra Nord-Kaukasus (som sitert i rapport fra diplomatkilde 2010a) kan det forekomme at man kan få pass utstedt med uriktige personopplysninger, men at det er sjelden. Vedkommende tror at man i slike tilfeller må betale store beløp til FMS for å få utstedt passet.

Samtidig rapporteres det gjennom media om tilfeller der pass skal ha blitt utstedt med falske opplysninger. Ifølge flere aviser har den tiltalte for drapet på den russiske journalisten Anna Politkovskaya, R. Makhmudov, reist til utlandet med et utenrikspass som var kjøpt av en ansatt i FMS i Tsjetsjenia for 500 amerikanske

dollar. Passet inneholdt et bilde av ham, men hadde ellers personopplysninger som tilhørte en annen person.

I juli 2009 opplyste FMS selv at 55 000 innenrikspass var blitt utstedt på feil grunnlag, men at kun syv prosent av disse inneholdt bevisst manipulerede opplysninger (Gazeta.ru 2009).¹⁸

I hvilken grad det er bestemte grupper i Russland som skaffer seg ekte dokumenter med falskt innhold, er det vanskelig å si noe konkret om. Ifølge en europeisk ambassade i Russland skjer det at personer som bor for eksempel i Moskva skaffer seg falsk bostedsregistrering. Dette fordi det er vanskelig å få bostedsregistrering i Moskva, og det å ha bostedsregistrering gir tilgang til velferdstjenester (diplomatkilde 2010b). Som det fremgår av eksemplene over (4.3.1 og 4.3.2) forekommer det også tilfeller der personer som er ettersøkt av russiske myndigheter har skaffet seg ekte pass med falske opplysninger for lettere å kunne reise internt i Russland eller for å kunne reise til utlandet. Det er imidlertid uklart hvor utbredt dette er.

4.3.3 Falske dokumenter med ekte eller falske opplysninger

Det eksisterer uten tvil falske dokumenter i Russland. Det er imidlertid vanskelig å konkretisere omfanget av dette, annet enn at det med jevne mellomrom rapporteres om pågripelser/avsløringer av personer eller grupper som driver med dokumentfalsk.

Nyhetsstedet Lenta.ru skrev i mars 2009 om et byrå i Moskva som formidlet falske dokumenter (underlagsdokumenter) til søknad om utenrikspass mot betaling av 2000-5000 euro. Byrået var ifølge avisen i besittelse av falske stempler fra 81 forskjellige organisasjoner, som for eksempel justismyndighetene, og hadde blant annet som kunder personer som hadde utreiseforbud. Ulike russiske nyhetsmedier som RIA Novosti og ITAR-TASS (som sitert i IRB 2007) har videre rapportert om pågripelser av personer med forfalskede FSB-dokumenter på seg. Ifølge daværende leder for FSBs informasjonsavdeling, Sergei Ignatchenko, er det vanlig at kriminelle og ”terrorister” skaffer seg FSB-dokumenter, i kombinasjon med politiuniformer, og at dette er enkelt å få tak i. ITAR-TASS rapporterte i 2006 (som sitert i IRB 2006) om at FSB hadde oppdaget flere nettsteder som solgte identifikasjonsdokumenter tilhørende FSB. Samme år rapporterte ITAR-TASS om arrestasjonen av en kriminell gruppe som blant annet produserte falske pass (IRB 2006).

Hva gjelder omfanget av dokumentfalsk, skulle det forhold at det er mulig å få utstedt ekte dokumenter med falskt innhold tilsi at det ikke er like nødvendig å få forfalsket dokumenter.

I hvilken grad det er enklere å få utstedt falske innenrikspass enn utenrikspass, er det heller ikke noe klart og entydig svar på. Landinfo har funnet lite skriftlig kildemateriale på dette. Ifølge en rapport fra U.S. Department of State (2006) skal kilder i det russiske politiet har sagt at dokumentfalsk ofte forekom i forbindelse med utstedelse av utenrikspass og visum, men at det var usikkert i hvilken grad det dreide seg om ekte dokumenter med falske opplysninger, eller forfalskninger gjort av

¹⁸ Ifølge FMS var de øvrige 36 % av disse passene blitt feilaktig utstedt grunnet slurv hos ansatte ved innenriksmyndigheter og FMS, og 40 % på grunn av feil hos pass-søkerne (Gazeta.ru 2009).

kriminelle. Det er grunn til å tro at det vil være vanskeligere å forfalske biometriske utenrikspass enn det er ikke-biometriske utenrikspass.

5. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Alinga Consulting Group (2007, 10. februar). *Citizenship inserts to be replaced by stamps*. Moskva: Alinga Consulting Group. Tilgjengelig fra <http://www.acg.ru/english/news2.phtml?m=940> [lastet ned 18. oktober 2010]
- Caucasus Times (2009, 29. juni). Poll in Groznyj, Chechnya, April 2009: 61 % believe education sphere is the most corrupt, 45 % consider local authorities to be the main source of corruption. *Caucasus Times*. Tilgjengelig fra <http://www.caucasustimes.com/article.asp?language=1&id=20091> [lastet ned 18. oktober 2009]
- [Dekret 232] (1997, 13. mars). *Ukaz. Prezidenta Rossijskoj Federatsii. Ob osnavnom dakumjentje, ydastovjerjusjtsjtem litsjnast grazhdanina Rossijskoj Federatsii na territorii Rossiskoj Federatsii.* [Dekret av Presidenten i Den russiske føderasjonen om grunnlagsdokumentet som bekrefter identiteten til en borger av Den russiske føderasjonen på territoriet av Den russiske føderasjonen]. Moskva, Kreml: Den russiske Presidenten. Tilgjengelig via FMS http://www.fms.gov.ru/upload/iblock/ukaz_N_232.pdf [lastet ned 18. oktober 2010]
- Diplomatkilde (2010a). Rapport unntatt offentlighet
- Diplomatkilde (2010b). Rapport unntatt offentlighet.
- [Forskrift N. 828] (1997, 8. juli). *Pravitjelstvo Rossijskoj Federatsii. Postanovlenije ot 8 iolja 1997 g. N 828. Ob ytverzdjenii polozhjenija o pasporte grazhdanina Rossijskoj Federatsii, obraztsa blanka i opisanija pasporta grazhdanina Rossijskoj Federatsii.* [Myndigheter i Den russiske føderasjonen. Beslutning av 8.juni 1997, nr. 828. Om å vedta forordningen om pass for borgere av Russiske Føderasjonen, om passblanketter og beskrivelsen av passet for borgere av Den russiske føderasjonen]. Tilgjengelig fra http://www.fms.gov.ru/upload/iblock/post_828.pdf [lastet ned 18. oktober 2010]
- FMS, dvs. Federalnoj migratsionnoj slyzjby (Føderal migrasjonstjeneste) (2008, 23. juni). *Borba s korruptsiej Igor' Ageev, natsjal'nik UVKiGS FMS Rossij.* [Kampen mot korrupsjon. Igor Ageev, leder i UVKi GS FMS Russland]. Moskva: FMS. Tilgjengelig fra http://www.fms.gov.ru/press/publications/news_detail.php?ID=20989 [lastet ned 18. oktober 2010]
- FMS (2009, 7. desember). *Administrativnyj reglament. Federalnoj migratsionnoj slyzjby po predosttavleniiu gosudarstvennoj uslugi po vydatsje, zamene i po ispolneniiu gosudarstvennoj funktsii po utsjetu pasportob grazhdanina Rossijskoj Federatsii, udostoverjajusjtsjikh litsjnost grazhdanina Rossijskoj Federatsii na territorii* [Administrativ regulering. Den føderale migrasjonstjenestens tilbud av

offentlige tjenester for utstedelse, erstatning og utførelse for registrering av russiske pass som bekrefter identiteten til Den russiske føderasjonens borgere på Den russiske føderasjonens territorium]. Moskva: FMS. Tilgjengelig fra <http://www.fms.gov.ru/upload/iblock/024/preg339001.pdf> [lastet ned 27. september 2010]

- FMS (2010a, 1. mars). *S 1 marta 2010 goda natsjalsia prijem dokumentov rossiskikh grazhdan dlja oformljenija i vydatsji biometritsjeskikh pasportov s 10-letnim srokom dejstvija* [Fra 1. mars begynte utstedelse av biometriske pass med ti års gyldighetstid til russiske statsborgere]. Moskva: FMS. Tilgjengelig fra http://www.fms.gov.ru/press/news/news_detail.php?ID=33212 [lastet ned 25. august 2010]
- FMS (2010b, 16. mars). *Administrativnyj reglament. Federalnoj migratsionnoj slyzjby po predostavleniiu gosudarstvennoj usluzhi oformlenju i vydatsje pasportov grazhdanina Rossijskoj Federatsii, udostoverjajusjtsjikh litsjnost grazhdanina Rossiskoj Federatsii za predelami territorii Rossiskoj Federatsii, i po ispolneniju gosudarstvennoj funktsii po ikh utsjetu* [Administrativ regulering. Den føderale migrasjonstjenestens tilbud av offentlige tjenester for registrering og utforming av pass hva gjelder identiteten til borgere av den russiske føderasjon utenfor territoriet til Den russiske føderasjonen, og gjennomføringen av offentlige funksjoner for dette]. Moskva: FMS. Tilgjengelig fra <http://www.rg.ru/2010/03/05/pasport-dok.html> [lastet ned 13.10.2010]
- FMS (u.å). *Zagranitsjyj pasport* [Utenrikspass]. Moskva: FMS. Tilgjengelig fra <http://www.fms.gov.ru/documents/passport/index.php> [lastet ned 25. august 2010]
- Føderal Lov N 337-FZ (21. desember 2009). *O vesenii izmenij v Federalnyj zakon "O porjadke vyezda iz Rossiskoj Federatsii i bezda v Rossijskuju Federattsiju*. [Vedrørende endring av Føderal lov: Om prosedyrer for inn- og utreise fra Den russiske føderasjonen.] Moskva: Statsdumaen. Tilgjengelig fra <http://www.rnk.ru/documents/new/document127594.phtml> [lastet ned 25. august 2010]
- Gazeta.ru (2009, 2. juli). FMS vyjavila 55 tys. Neobosnovanno vydannykh rossijskikh pasportov. [FSM oppdaget 55 000 urettmessig utstedte russiske pass]. *Gazeta.ru*. Tilgjengelig fra http://www.gazeta.ru/news/lenta/2009/07/02/n_1378306.shtml [lastet ned 18. oktober 2010]
- Ibragimov, M. (2010, 7. mars). B Tsjetsjne natsjalas vydatsja zagranpasportov novogo [I Tsjetsjenia har man begynt å utstede en ny type utenrikspass]. *Kazkaz-uzel*. Tilgjengelig fra <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/166256/> [lastet ned 25. august 2010]
- Insoft (u.å). *Mnogourovnevaja avtomatizirovannaja informatsionnaja sistema ZAGS versia Oracle* [Flernivå automatisert informasjonssystem ZAGS Oracle-versjon]. Insoft. Tilgjengelig fra http://www.insoft.ru/insoft/products/products_mais_ZAGS_Oracle.htm [lastet ned 21. oktober 2010]

- IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2007, 12. mars). *Russia: Availability of fraudulent or illegally obtained identity documents*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra http://www.irb-cisr.gc.ca:8080/RIR_RDI/RIR_RDI.aspx?id=451038&l=e [lastet ned 31. august 2010]
- Ivanov, A. (2009, 23. januar). Apaev claims corruption permeates all spheres of life in Chechnya. *Caucasian Knot*. Tilgjengelig fra <http://www.eng.kavkaz-uzel.ru/articles/9151> [lastet ned 18. oktober 2010]
- Landinfo (2008a, 4. januar). *Russland: Sovjetiske og russiske utenrikspass*. Oslo: Landinfo.

Rapporten er kun internt tilgjengelig i Landdatabasen.

- Landinfo (2008b, 14. november). *Russland: Forskjellen på innenrikspass og utenrikspass*. Oslo: Landinfo.

Rapporten er kun internt tilgjengelig i Landdatabasen.

- Landinfo (2009, 26. mars). *Russland: Utstedelse av innenrikspass*. Oslo: Landinfo.

Rapporten er kun internt tilgjengelig i Landdatabasen.

- Lenta.ru (2009). Mosjenniki oformljali zagranpasporta neveyzdnym rossijanam [Svindlere laget utenrikspass til russere med utreiseforbud]. *Lenta.ru*. Tilgjengelig fra http://www.lenta.ru/news/2009/03/27/passport/_Printed.htm [lastet ned 27.10.2010]
- Lifos (2009, 12. mars). *Landrapport ryska føderasjonen. Identitet*. Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra <http://www.migrationsverket.se/lifos/dok.do?dtyp=&land=Ryssland&sidStorlek=10&sorteringsOrdning=-UDAT,-DOKN&mode=&currDokument=67> [lastet ned 18. oktober 2010]
- MILA, dvs. Migrations- und Länderanalysen (2005, 16. august). *Focus Russland. Ausweise und Ausreise*. Bern: MILA. Tilgjengelig fra?
- Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria) (2008, februar). *Situation in Chechnya and situation of Chechens in the Russian Federation. Part II Freedom of Movement*. Office for Foreigners (Poland) & Federal Asylum Office of the Federal Ministry of Interior (Austria). Tilgjengelig fra?
- Norges ambassade i Russland (2010a, 22. september). *Registrering – ZAGS. Registrering av fødsel*. Moskva: Norges ambassade i Russland.

Rapporten er kun internt tilgjengelig i Landdatabasen under Russland/Dokumenter.

- Norges ambassade i Russland (2010b, 22. september). *Registrering – ZAGS. Registrering av dødsfall*. Moskva: Norges ambassade i Russland.

Rapporten er kun internt tilgjengelig i Landdatabasen under Russland/Dokumenter.

- PFR, dvs. Prognoz Finansovykh Riskov (u.å.). *Tekhnitsjeskie trebovanija po oformleniju pasporta grazhdanina RF sotrudnikami pasportno-vizovoj sluzjby i drugikh podrazdelenij organov vnutrennikh del. [Tekniske krav til registrering av innenrikspass for tjenestemenn i passutstedende myndigheter samt andre relevante myndigheter innen innenriksministeriet]*. Moskva: PFR. Tilgjengelig fra <http://www.bre.ru/security/10414.html> [lastet ned 19. oktober 2010]
- Regnum.ru (2009, 14. august). Kupili voditel'skie prava 16 % rossijan. [16 % av russere kjøpte førerkortene sine]. *Regnum.ru*. Tilgjengelig fra <http://www.regnum.ru/news/1196055.html> [lastet ned 19. oktober 2010]
- Transparency International (2009). *Global Corruption Report 2009*. Cambridge: Cambridge University Press. Tilgjengelig fra http://www.transparency.org/publications/gcr/gcr_2009#dnld [lastet ned 19. oktober 2010]

Muntlige kilder

- Diplomatkilde, Moskva. E-post 13. oktober, 13. og 26. november 2009, 22. april 2010, 14. mai 2010.
- FMS i Groznyj. Møte i juni 2009.
- Koppers, A. (2006). *Russian documents*. Brussel, 16-17. oktober.
Koppers er ansatt i The Immigration and Naturalisation Service i Nederland. Foredraget ble presentert på Eurasil møte om Russland-Tsjetsjenia.
- Office for Foreigners, Country of Origin Information Unit (Polen). E-post 28. oktober 2009.
- Representant for russisk menneskerettighetsorganisasjon (a). Møte, 16. mars 2010.
- Representant for russisk menneskerettighetsorganisasjon (b). Møte, 23. august 2010.
- Representant for Memorial, Ingusjetia. E-post, 6. september 2010.